

Impact Factor: 4.88

ISSN: 2181-0850

DOI: 10.26739/2181-0850

WWW.TADQIQOT.UZ

TEACHER

MUALLIM

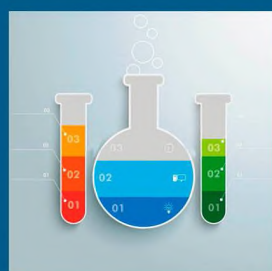
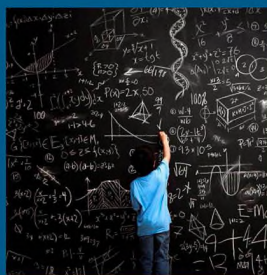
УЧИТЕЛЬ

Tadqiqot.uz

VOLUME 2, ISSUE 2

2021

Bosh muharrir:
Главный редактор:
Chief Editor:

Karimov Farxod Erkinovich
Siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori,
dotsent, A.Avloniy nomidagi malaka
oshirish instituti prorektori

Bosh muharrir o'rinbosari:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Jumanazarov Sirojiddin Salaydinovich
Texnika fanlari nomzodi, Toshkent
shahar XTXQTMOH markazi dotsenti

Muallim jurnali tahririy maslahat kengashi
Редакционный совет журнал Учитель
Editorial Board of the Journal Teacher

Yeldasheva Gulnoz Vasiljanovna
Pedagogika fanlari nomzodi, Toshkent shahar
XTXQTMOH markazi kafedra mudiri

Xaydarov Baxodir Qayumovich
Fizika matematika fanlari nomzodi, Toshkent shahar
XTXQTMOH markazi v.b. professor

Mahkamov Anvarjon Abdujabborovich
Texnika fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent
shahar XTXQTMOH markazi kafedra mudiri

Baybayeva Muxayyo Xudaybergenovna
Pedagogika fanlari nomzodi, A.Avloniy nomidagi
malaka oshirish instituti "Pedagogika va
psixologiya" kafedrasida dotsenti

Babanazarov Kalbay Rustamovich
yuridik fanlari nomzodi., A.Avloniy nomidagi
malaka oshirish instituti "Ta'limni boshqarishning
huquqiy va iqtisodiy asoslari" kafedrasida mudiri.

Xidoyatova Dilafruz Abdugaffarovna
Pedagogika bo'yicha falsafa doktori (Ph.D),
A.Avloniy nomidagi malaka oshirish instituti
"Pedagogika va psixologiya" kafedrasida dotsenti.

Xakimova Dildora Mashrabjonovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori,
A.Avloniy nomidagi malaka oshirish instituti
"Ta'limni boshqarish nazariyasi va amaliyoti"
kafedrasida dotsenti

Mamatqulov Davlatjon Maxamatjonovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Toshkent, A.Avloniy nomidagi malaka oshirish
instituti Ma'naviyat kafedrasida mudiri

Axmedov Murodjon Ubaydullaevich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD,
A.Avloniy nomidagi malaka oshirish instituti
"Ta'limni boshqarish nazariyasi va amaliyoti"
kafedrasida mudiri

Ergasheva Malohat Tursunovna
Pedagogika va psixologiya kafedrasida mudiri,
biologiya fanlari nomzodi, dotsent A.Avloniy
nomidagi malaka oshirish instituti "Pedagogika va
psixologiya" kafedrasida mudiri

Pulatova Dildora Turgunovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD,
A.Avloniy nomidagi malaka oshirish instituti"
kafedrasida mudiri

Nazarova Dildora Asatovna
Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, A.Avloniy
nomidagi malaka oshirish instituti "Korreksion
ta'limni tashkil etish va boshqarish" kafedrasida mudiri

Abdullayeva Maxprat Nurmatovna
A.Avloniy nomidagi malaka oshirish instituti Xorijiy
tillar kafedrasida mudiri

Page Maker | Верстка | Сахифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Umarova Malika Asqaraliyevna ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI BOSHLANG'ICH SINFLARDA QO'LLASH.....	5
2. Джампулатова Нигора Махмудовна ИНГЛИЗ ТИЛИДА КОММУНИКАТИВ ҚИЙИНЧИЛИКЛАР ВА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ.....	11
3. Amonova Maqsuda Abdunazarovna TO'RT XONALI SONLARNI TAQQOSLASH.....	13
4. Kenjayeva Dilnoza Sadriddinovna OLIY MAQSADLAR BILAN YASHASH.....	18
5. Mardonova Gulsum Asatovna WHAT IS MARKETING AND PROMOTION?.....	21
6. Ochilova Samiya Ashurovna BUYUK IPAK YO'LI.....	26
7. Abdukarimov Anvar Ravshanxon o'g'li HAMZA HAKIMZODA NIYOZIY: TARIXIY HAQIQAT VA ZAMONLAR TALQINI.....	31
8. Gulchekhra Abdumutalovna Botirbekova THE BIG STADIUMS.....	35
9. Suyundikova Nazokat Abduvaitovna SO'Z TURKUMLARI.....	39
10. Bemurodova Mahliyo Kamoliddin qizi DOES HE ...? YES, HE DOES.....	44
11. Raxmatova Zulxumor Abdullayevna HARAKATGA DOIR MASALALAR.....	49
12. Xaitnazorova Matluba Alisherovna ASOS VA ASOSDOSH SO'ZLAR.....	53
13. Yo'ldosheva Maxliyo Faxriddinovna В БИБЛИОТЕКЕ.....	57
14. Azizova Dildora Abdullayevna O'QISH DARSLARIDA AXBOROT KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	60
15. Худойбергенов Жавлонбек Саотбой ўғли, Нурматов Элдор Зият ўғли ТАЪЛИМ МУАССАСАСИДА ЎҚУВЧИЛАР ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИНИНГ МАҚСАДИ.....	64

16. Namazova Lola Shuhratovna THE USE OF TOTAL PHYSICAL RESPONSE TECHNIQUES IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE.....	68
17. Shoyimova Shaxnoza Meligaliyevna BOSHLANG‘ICH SINFI O‘QUVCHILARINI DIDAKTIK O‘YINLAR ORQALI MANTIQUIY FIKRLASHGA O‘RGATISHNING AHAMIYATI.....	72
18. Mirganiyeva Muxabbat Ortiqbayevna AJDODLAR AXLOQIY MEROSIDAGI DINIY QADRIYATLAR VA UNING SHAXS TARBIYASIGA TA‘SIRI.....	75
19. Mardonova Khonzoda Anvar kizi UNFORGETTABLE FOLKLORE EXAMPLES OF UZBEK NATION.....	78
20. O‘rinboyeva Ma‘mura ABDULLA QAHHOR ASALARIDA O‘XSHATISH VA PRETSEDENT BIRLIKLARNING QO‘LLANILISHI.....	81
21. Турланова Сауле Дадажановна ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ СТУДЕНТОВ В ВУЗАХ.....	85
22. Qayumova Maftuna KORRUPSIYA YOXUD BOTQOQLIKKA ELTUVCHI YO‘L.....	90
23. Гулрух Искандаровна Самандарова ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ПРИ ВЫБОРЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	92
24. Haydarov Muhammad O‘ZBEK TILIDA WORDNET YARATISH MASALASIGA DOIR.....	97

MUALLIM УЧИТЕЛЬ TEACHER

Худойбергганов Жавлонбек Саотбой ўгли
Чирчик давлат педагогика институти ўқитувчиси
Нурматов Элдор Зият ўгли
Жиззах давлат педагогика институти ўқитувчиси

ТАЪЛИМ МУАССАСАСИДА ЎҚУВЧИЛАР ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИНИНГ МАҚСАДИ

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0850-2021-2-15>

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақола Ўзбекистон Республикасида тахсил олаётган ўқувчи ва талабаларни жисмоний маданият фанининг талим тизимидаги ўрни ва аҳамияти, уни ўқитиш орқали шахсни нафақат жисмоний жиҳатдан, балким ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялашга йўналтирилган. Ўқувчи-талабаларнинг бўш вақтларидан унумли фойдаланишда, уларнинг соғлом бўлиб этишишларида ўқув юртларида олиб борилаётган жисмоний тарбия ва оммавий спорт ишлари ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда.

Калит сўзлар: Жисмоний маданият, талим тарбия, фан, ўқитиш, шахс, баркамол, ёшлар, интеллектуал, ривожланган, авлод, фуқароб, ватан, спорт.

Худойбергганов Жавлонбек Саотбой ўгли
преподаватель Чирчикского государственного педагогического института
Нурматов Эльдор Зият ўгли
преподаватель Джизакский государственный педагогический институт

ЦЕЛЬ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ УЧАЩИХСЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ УЧРЕЖДЕНИИ

АННОТАЦИЯ

Данная статья посвящена изучению роли и значения физической культуры в системе образования учащихся и студентов, обучающихся в Республике Узбекистан, воспитанию человека не только физически, но и всесторонне компетентным путем ее обучения. Проводимая в образовательных учреждениях физкультурно-спортивная и спортивно-оздоровительная работа играет важную роль в эффективном использовании свободного времени учащихся и студентов, их становлении здоровыми.

Ключевые слова: физическая культура, физкультура, наука, обучение, личность, гармонично развитый, молодежь, интеллектуал, развитый, поколение, гражданин, Родина, спорт.

Khudoyberganov Javlonbek Saotboy Ogli
teacher of the Chirchik State Pedagogical Institute
Nurmatov Eldor Ziyat ogli
teacher of the Jizzakh State Pedagogical Institute

THE PURPOSE OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN AN EDUCATIONAL INSTITUTION

ABSTRACT

This article is aimed at educating the students and students studying in the Republic of Uzbekistan on the role and importance of Physical Culture in the education system, and through its training a person not only physically, but also comprehensively. Physical education and mass sports work carried out in educational institutions are also important in the productive use of student-students' free time, their healthy development.

Keywords: Physical Culture, Training, Education, Science, Teaching, person, harmonious, youth, developed, Generation, Citizen, Vatan, sport.

Ўзбекистон Президенти 2017-йил 7-феврал кунги фармони билан 2017—2021-йилларда Ўзбекистонни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини тасдиқланиши ҳамда Ёшларга оид давлат сиёсатини такомиллаштиришда уларни жисмонан соғлом, руҳий ва интеллектуал ривожланган, мустақил фикрлайдиган, катъий ҳаётий нуктаи-назарига эга, Ватанга содиқ ёшларни тарбиялаш, демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш жараёнида уларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш ёш авлоднинг ижодий ва интеллектуал салоҳиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда амалга ошириш, болалар ва ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, уларни жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш белгилаб қўйилган.

Ўзбекистон Республикаси президенти Ш.М.Мирзиёев ташаббуси билан 2021 йилни “Ёшларни қўллаб қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш” йили деб эълон қилинди. Президент Ш.М.Мирзиёевнинг фармон ва фармойишларида спортга қобилиятли болаларни жисмоний машғулотлар ва спортга жалб этиш, шунингдек, уларни саралаб олишнинг замонавий услубларини ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этишга мўлжалланган фундаментал ва амалий изланишларни амалга ошириш ҳаётий заруриятдир.

Ўқувчи-талабаларнинг бўш вақтларидан унумли фойдаланишда, уларнинг соғлом бўлиб этишишларида ўқув юртларида олиб борилаётган жисмоний тарбия ва оммавий спорт ишлари ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистонда ўзлуксиз таълим тизимини такомиллаштириш ва жаҳон стандартларига мувофиқ бўлган кадрларни таёрлаш бўйича таълимнинг миллий дастури ишлаб чиқилган.

1. Соғломлаштириш.
2. Ҳар тамонлама етук инсон қилиб тарбиялаш.
3. Ватан муҳофафасига ҳамда меҳнатга тайёрлаш.

Жисмоний тарбиянинг мақсадидан келиб чиққан ҳолда ўқувчи ва талабаларни соғломлаштириш, чиниқтириш, жисмоний ривожлантириш, ҳаракат малака ва кўникмаларини шакллантириш бўйича жисмоний тарбиянинг асосий вазифалари белгиланади:

Жисмоний машқлар ва спортга оид махсус билимлар бериш, Жисмоний машқ деб, жисмоний тарбия қонуниятлари талабларига жавоб берувчи, онгли равишда бажариладиган ихтиёрий ҳаракат фаолиятларининг турли туркуми тушунилади.

Бундай ҳаракат фаолиятлари гимнастика, ўйинлар, спорт, туризм машқлари сифатида тарихан тизимлаштирилди, тўпланди ва услубан тўлдирилди. Уларга гигиеник билим ва кўникмаларни сингдириш. Бу вазифа ўқувчи ва талабалага жисмоний машғулотларнинг фойдаси ҳақидаги, гигиеник қоидаларга, дастурда кўзда тутилган барча жисмоний машқларни тўғри бажариш қоидаларига риоя қилиш ҳақидаги зарур билимларни беришдан иборат. Буларнинг ҳаммаси соғлиқни мустаҳкамлашга, уларнинг гигиена қоидаларини билишлари ва уларга амал қилишларига бевосита дахлдор бўлиб, бунга мактаб, оила, жамоатчилик ҳамда болаларнинг ўзларининг биргаликдаги ҳаракат билан эришилади.

Жисмоний машқларга ва спорт машқларига жисмоний тарбия дарслари, кун тартибидаги тадбирлар ҳамда тўғарак машғулотларида ўргатилади. Унинг натижасида

жисмоний ривожланиш таъминланади. Шунингдек, ўқувчи ва талабаларда спортга қизиқишлар шакллантирилиб, спорт турларига жалб этилади.

Соғлиқни мустахкамлаш, ўқувчиларни тўғри жисмоний ривожлантиришга ва чиниқтиришга ёрдам бериш. Табиат омиллари сув, қуёш, ҳаво таъсирида ўқувчиларни соғлигини мустахкамлаш, чиниқтириш ҳамда организмни касалликларга чидамлилигини орттириш. Жисмоний тарбия машғулотларини имкони борича тоза ҳавода ўтказиш ёки спорт залларини тоза ҳаво билан таъминланишини ташкил этиш. Ўқувчи ва талабаларни сув муолажалари, сўзиш ва чўмилиш машғулотларини олиб бориш ҳамда қуёшга тобланиш тадбирларини бошқариш. Бу тадбирларни сайрлар, экскурсиялар ва туризм машғулотларида амалга оширилади. Бу вазифа таълим муассасасидаги барча жисмоний маданият ва спорт ишларининг энг муҳими ҳисобланади. У ҳар бир ўқитувчининг, педагоглар жамоасининг диққат марказида бўлиш керак. Шунинг учун ўқувчи ва талабаларнинг жисмоний жихатдан нормал ривожланиши керак.

Ўқувчи ва талабаларда ҳаракат малака ва кўникмаларини шакллантиришда уларни жинси, ёши ва жисмоний тайёргарлиги ҳамда шахсий қобилиятига қараб ёндашиш зарур. Жисмоний фазилатларни такомиллаштириш. Тезкорлик, куч, эпчиллик ва чидамlilik ҳамда эгилувчанлик ҳар бир киши учун зарур бўлган сифатлардир. Улар ўқувчи ва талабаларда ҳаракат кўникмаларининг шаклланиши билан ўзвий боғлиқдир. Жисмоний машқларни қисқа ёки ўзоқ вақт давомида турли суръатда, турли мураккабликлар билан ўтказиш юқоридаги сифатларнинг ривожланишига ёрдам беради. Жисмоний фазилатларни бир—бирига мувофик ҳолда ривожлантириш. Машғулотларни шуғулланувчилар шахсий қобилиятларига мувофик ташкил этиш ҳамда ўқувчиларни спорт турларига жалб этиш.

Ўқувчи ва талабаларни таълим муассасаларидагина эмас, балки уйда ҳам жисмоний машқларни системали равишда бажаришга одатлантириб боришдан иборат. Бу муҳим вазифани амалга ошириш учун ўқувчи ва талабалар билан олиб бориладиган барча машғулотларни жонли, ўрганиладиган материалнинг мазмуни ва шаклини қизиқарли, ҳаяжонли қилиш, машғулот раҳбарининг самимий муомаласи остида ўтказиш, шуғулланувчилар ўзаро дўстона ҳамкорлик қилишлари учун шароит яратиш зарур.

Ўқувчи ва талабаларни шахсий қизиқишлари ва жисмоний қобилиятларига кўра уларни спорт турлари билан шуғулланишга жалб этиш. Шунингдек, яшаш жойларида, спорт тўғаракларга умумий жисмоний тайёргарлик ва спорт машғулотларни амалга ошириш керакдир. Ўқувчи ва талабаларда ташкилотчиликни тарбиялаш, жисмоний маданият фаолиятини тайёрлаш. Таълим муассасаси оммавий жисмоний маданият ва спорт ишларини муваффақиятли олиб бориш, жисмоний маданият дарслари ҳамда машғулотларни тўлақонли ўтказишда ўқувчи ва талабалар жисмоний маданият фаолиятининг ўқитувчига доимий ёрдами зарур.

Ўқувчи ва талабалар орасида жисмоний маданият ташкилотчилари, спорт тўғаракларида жамоа сардорлари, гуруҳ бошлиқлари сайланади. Улар фаол иштирокчи ичидан танланади. Жисмоний тарбия ва спорт тадбирларини ташкил этиш ва бошқаришда жисмоний маданият жамоасига яқиндан ёрдам берадилар. Шунингдек, ўқувчи ва талабаларни спортга жалб этиш ва жисмоний тарбияга қизиқишларини орттиришда аҳамияти каттадир. Жисмоний ривожланиш-тарбиянинг таъсирида организмда биологик шакллар ва функцияларнинг вужудга келиши, ўзгариши ва такомиллашувидир. Бу жараён организм ва унинг яшаш муҳити тўзилиши, ўзгариши, миқдор ва сифат қонуниятларига бўйсунди. Инсон организмни жисмоний жихатдан бақувват қилиш албатта организмга берилаётган жисмоний юкламаларни меёрида ҳамда машғулотларни тўғри олиб бориш натижасида юзага келади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикасининг “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонуни. Тошкент., 2015-йил 4-сентябр. ЎРҚ-394-сон.

2. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни. 2020-йил 23-сентябр.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018-йил 5-мартдаги “Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5368-сонли Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 3-июндаги “Жисмоний тарбия ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3031-сонли Қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020-йил 24-январдаги “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 20-апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли Қарори.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020-йил 3-ноябрдаги “Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4877-сонли Қарори.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020-йил 30-октябрдаги “Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6099-сонли Фармони.

MUALLIM**УЧИТЕЛЬ****TEACHER****№2 (2021)****Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz**Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000**Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz**ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000